

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 457/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

58/2010. (III. 16.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. szeptember 2-án előterjesztett **panaszát** a 2010. március 16-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2010. szeptember 2-án, a Testület Ügyfélszolgálatán, személyesen előterjesztett panaszbeadványában a rendőrség 2010. augusztus 25-én fogatosított rendőri intézkedését kifogásolta, és kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

A panaszos panaszbeadványában előadta, hogy volt élettársának jelenlegi élettársa rendszeresen bántalmazza a 12 éves kislányát. Emiatt több feljelentést is tett, de a M. települési Rendőrség elutasította azokat. (Ennek igazolására csatolta a 2010. június 9. napján történt testi sértéssel kapcsolatos sértetti kihallgatás jegyzőkönyvének és a 2010. június 4-én kiskorú veszélyeztetése miatt tett feljelentéssel kapcsolatos sértetti kihallgatás jegyzőkönyvének 1 oldalának másolatát.)

A gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt már számos eljárást is kezdeményezett, de a keresetét elutasították és a verések ellenére az anyánál hagyták a gyermeket. A jelenlegi polgári perben a következő tárgyalás 2010. október 12-én lesz.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A kislány 2010. augusztus 25-én, a legutóbbi verést követően megszökött otthonról és kérte az apját, hogy menjen érte K. településre. A kislány onnan akart elindulni gyalog M. településre. A panaszos – mivel aggódott a gyermekért - taxival ment érte, és kb. 9 óra körül találkoztak a falu szélén a buszmegállóban, mert addigra a kislány már elindult gyalog otthonról. A panaszos innen vonattal elvitte a lányát T. városba, ahol azonnal a gyámhivatalba mentek, odahívta két ismerősét is, tanúskodni. A panaszos elmondta az ügyintézőnek, hogy a kislányt évek óta verik, el akar szökni, jelezte, hogy vannak tanúi, kimegy értük, addig hallgassa meg az ügyintéző a kislányt. Ez alatt az idő alatt azonban az ügyintéző kihívta a rendőrséget, és a tanúkat meg sem hallgatta, csak a kislányt. A megjelenő rendőrök - akik nem közölték a nevüket, azonosítójukat - megbilincseltek a panaszost a lánya jelenlétében, arra hivatkoztak, hogy nemzetközi körözés van ellene és a lánya ellen kiadva. A panaszost két rendőr állította elő, és magukkal vitték a kislányt is, de vele szemben nem történt intézkedés. Azt mondták neki, hogy az elfogatóparancs miatt meg kell őt bilincselni. A panaszos nem szegült ellen, csupán azt kérdezte, hogy miért a lánya előtt kell megbilincselni. A rendőrségen ugyanaz a rendőr hallgatta meg, akinek a kislány már 2009-ben is elmondta, hogy bántalmazzák.

15 óra 2 perctől este 19 óráig tartották ott a kislányt, míg a panaszost este fél 9-kor engedték el. A kapitányságon nem történt semmi, csak ültek ott, a panaszos nyugtatgatta a lányát, amíg meg nem hallgatták őket. A rendőrök csupán annyit mondtak neki, hogy 5 órát követően kaphatnak ételmezt.

A rendőr – kérése ellenére – nem akarta meghallgatni a kislányt, hanem a GYIVI-be akarta szállíttatni, ami később meg is történt. A panaszos hiába kérte, hogy ne adják ki a gyermeket az anyjának, a GYIVI-ben átadták másnap a volt élettársának, anélkül, hogy a rendőrség érdemi vizsgálatot folytatott volna az ügyben.

Miután a kislányt a rendőrségről elszállították, gyanúsítottként hallgatták ki a panaszost, egy óra hosszan, kb. fél 8-tól. A meghallgatáson arról kérdezték, hogy hogyan került a kislány hozzá. Elmondta, hogy többször is hívta a kislánya, panaszkodott, hogy hogyan bánik vele a nevelőapja, és kérte őt, hogy menjen érte. A meghallgatást követően rabosították, vettek tőle ujjlenyomatot is, és lefényképezték. A rendőrök nyilatkoztatták a panaszost, hogy él-e panasszal a bilincselés ellen, a panaszos élt is ezzel a lehetőséggel.

Az eljáró rendőrök kérdezték tőle, hogy miért nem vitte a gyermeket a M. települési Rendőrsre. A panaszos azt válaszolta, hogy ott nem tesznek semmit a gyermekért, a korábbi feljelentését (295/2009. számú határozat) is elutasították. Ez utóbbi elutasítás miatt a Legfőbb Ügyészségen is járt, kérte, hogy zárják ki a M. települési Rendőrsöt az eljárásból, de nem tettek semmit. Az orvosszakértő korábban azt nyilatkozta, hogy befolyásolja a gyermeket, így végül őt jelentették fel kiskorú veszélyeztetése miatt.

Az előző két alkalommal a bíróság az anyjának ítélte a gyermeket, de most még a GYIVI vezetője sem akarta kiadni neki, kérte a rendőrségtől, hogy hozzanak valamilyen döntést, amivel meg lehetne azt akadályozni. Ennek igazolására csatolta a N. Szociális Szolgáltató igazgatójának 2010. augusztus 26-i feljegyzését, amely szerint a gyermeket a gyámhivatal megkeresése után – saját álláspontjuk ellenére - a gyermek döntését meghallgatva adták át az anyának, aki gyámhivatali határozattal igazolta, hogy a gyermek édesapjának szülői felügyeleti joga szünetel.

A panaszos felhívja a figyelmet arra, hogy a gyermek anyja nem dolgozott sosem, érdeke fűződik ahhoz, hogy őnála legyen elhelyezve, mert akkor támogatást kap utána. Nem vesz

neki semmit, télen a panaszos vesz neki ruhákat; a telefonokat, amiket korábban vett neki, azokat az anyja eladta.

Panaszos beadványához csatolta az előállítása során, a korábbi perekben keletkezett és a korábbi büntetőeljárások során keletkezett iratokat, ambulánslapokat, szakvéleményeket, amelyek részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

2) A panaszos 2010. november 22-én a panaszbeadványa kiegészítéseként a Testület Ügyfélszolgálatán előadta, hogy a gyermekelhelyezése kapcsán indult büntetőeljárások során a nyomozás megszüntetése elleni panaszát az ügyészség elutasította. A gyermek (sértett) és az anyja (gyanúsított) közötti érdekellentét miatt a gyámhatóság eseti gondnokot rendelt ki. A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrség nem csinál az ügyben semmit, pedig a gyermek már többször elmondta, hogy verik.

Mindezek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

II.

A panasz kivizsgálása során – a tényállás pontosabb megismerése érdekében – a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjéhez, és kérte, hogy nyilatkozzanak a tekintetben, hogy történt-e a helyszínen rendőri intézkedés, milyen jogszabályi felhatalmazás és információk alapján intézkedtek.

A rendőrség a Testület felvilágosítás-kérésére 2010. október 21-én az alábbi iratokat bocsátotta rendelkezésre.

1) Az illetékes rendőrkapitányság vezetője 2010. október 14-én kelt 11010/7071/2010 ált. számú levelében előadja, hogy a panaszos az előállítás során kiállított nyilatkozaton, az előállítás napján jelezte, hogy panaszt kíván tenni a kényszerítő eszközök alkalmazása miatt, ám azt nem terjesztették elő hozzá a Közrendvédelmi Osztályról, ezért fegyelmi eljárást kezdeményezett az ügyben a mulasztás kivizsgálására és a fegyelmi felelősség megállapítására.

2) A panaszos gyermekének lakhelye szerint illetékes M. települési Rendőrőrs őrsparancsnoka 04020/477/2010 bü. szám alatti 2010. augusztus 25-én kelt megkeresésében arról tájékoztatta a panaszos lakhelye szerint illetékes T. városi Rendőrkapitányságot, hogy a panaszos ellen kiskorú elhelyezésének megváltoztatása vétsége miatt büntetőeljárás van folyamatban a hatósága előtt. Megkeresésében kérte a lakcím szerinti nyomozó hatóságot a gyanúsított kihallgatás lefolytatására és a gyanúsított rabosítását. A megkeresést a faxjelentés tanúsága szerint 15 óra 16 perckor küldték meg a rendőrkapitányságnak.

3) A M. települési Rendőrőrs parancsnoka 04020/477/2010 bü. szám alatti 2010. augusztus 25-én kelt megkeresésében kérte a T. városi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának vezetőjét a panaszos lakcímének folyamatos ellenőrzésére, mert a panaszos volt élettársának bejelentése szerint a panaszos reggel 9 órakor jogosulatlanul elvitte a közös gyermeküket. A megkeresést a faxjelentés tanúsága szerint 13 óra 3 perckor küldték meg a rendőrkapitányságnak.

4) Körözési információ rendszerben rögzített, 2010. augusztus 25-i körözés eseményleírása azt tartalmazza, hogy eljárás indult a gyermek édesanyjának feljelentése alapján a panaszos ellen, aki 2010. augusztus 25. napján 5 óra és 11 óra között időben a gyermek lakhelyéről elvitte a közös gyermeküket. A gyermeket a gyámhivatal az édesanyjánál helyezte el, az apa kapcsolattartási jogát pedig felfüggesztette. A körözés kéri, hogy a gyermeket megtalálása esetén állítsák elő, és értesítsék azt elrendelő hatóságot és a gyermek édesanyját.

5) A megkeresett rendőrkapitányság 2010. augusztus 25-én kelt megkeresésre adott válaszában arról tájékoztatja a megkereső rendőrőrs bűnügyi csoportjának vezetőjét, hogy a gyanúsítás ellen a panaszos panasszal élt, egyúttal csatolja a kihallgatási jegyzőkönyvet.

6) Az intézkedő rendőrkapitányság a panaszos előállításáról kiállított igazolása szerint az intézkedés 15 óra 2 perctől 20 óra 45 percig tartott, ez idő alatt sérülése, illetve panasza nem keletkezett. Az előállításra a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33.§ (1) bekezdés b) pontja alapján került sor.

7) A panaszos 2010. augusztus 25. napján tartott gyanúsított kihallgatásáról készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a panaszos a gyanúsítást megértette és az ellen panasszal nem élt, a tárgyalás tartásáról nem mond le. A vallomásában a panaszos előadta, hogy a gyermek több mint két hónapja telefonon panaszkodik neki, hogy „otthon ütik-vágják, és azt mondják neki, hogy dögöljön meg az apjával együtt.” A volt élettársa jelenlegi élettársa folyamatosan fenyegeti a lányt, hogy agyonveri, ha az anyára bármi rosszat mond. A gyermek el akart szökni, ezért ment érte a lakhelyére, ahonnan vonattal indultak át a panaszos lakóhelyére. Megérkezésük után rögtön a Gyámhivatalba mentek, hogy kérjék a gyermek ideiglenes elhelyezését. A gyermek édesanyját már elítélték bolti lopás miatt, illetve a gyermek anyjának jelenlegi élettársának van lopás és testi sértés miatt 2 év felfüggesztett börtönbüntetése és havonta kb. százezer forintos gyermektartási terhe. A gyermeket ő soha nem fenyegette meg, csak azért ment a gyermekért, mert az el akart szökni az anyjától.

8) T. Megyei Jogú Város Jegyzőjének Gyámhivatalában a 20-535/2010 számú, 2010. augusztus 25-én rögzített, a panaszos meghallgatásáról készült jegyzőkönyvében a panaszos az ügyintéző kérdéseire előadta, hogy október 19-én lesz a másodfokú tárgyalás a gyerekelhelyezés megváltoztatása iránti perben, ahol ő a felperes. A gyermeke már két hónapja mondogatja neki, hogy menjen érte, mert ő elszökik. A gyerek kérésére ment a végülis a gyermek lakóhelyére és elhozta őt taxival.

Július 6-án volt az élettársánál utoljára, akkor derült ki, hogy a gyerek anyjának élettársa ökölrel üti a gyereket, ezt megelőzően 2-3 héttel pedig proszívócsővel verte el az anyja. Az anyja élettársa fenyegeti a kislányt. Azt mondja neki, hogy ha rosszat mond az anyjára, akkor megveri. Emiatt feljelentést is tett.

Ezt követően a gyermeket egyedül – az apa jelenléte nélkül – hallgatta meg a gyámügyi előadó, aki elmondta, hogy minden úgy történt, ahogy a panaszos előadta. A verés 5-6 napig látszott a lábán. Otthon kap inni-enni, iskolakezdésre megvannak a dolgai. Régen az anyja élettársa rendszeresen verte, de már nem. Ő mondta az apjának, hogy el akar menni, mert már nem bírja a kiabálást.

Ezt követően a jegyzőkönyv rögzíti, hogy megérkeztek a helyszínre a rendőrök, akik tájékoztatták a szobába visszatérő panaszost, hogy ellene és a kiskorú ellen elfogatóparancs

van kiadva. A rendőrök azt mondták az ügyintézőnek, hogy körözést rendeltek el a kiskorú és az apja ellen, és bekísérik a kiskorút és az apját az illetékes rendőrkapitányságra.

Az ügyintéző tájékoztatta a panaszzost, hogy az ideiglenes elhelyezés tárgyában készült fenti beadványt megküldi a társhatóságnak.

9) Az intézkedő rendőrkapitányság r. zászlósának 11010/506562/2010/id. sz. ügyben 2010. augusztus 25-én készült jelentése szerint a feljelentő lakcíme szerinti M. települési Rendőrőrs 04020/477/2010 sz. megkeresésének foganatosítása keretében végezték el a panaszzos előállítását. Ezt követően értesítették az ügy előadóját, illetőleg a gyermek édesanyját, aki csak másnap tudott a gyermekért menni, ezért a helyi szociális otthon ügyeletes nevelőjének adták át a kiskorút.

10) Az intézkedő r. főtörzsőrmesterek az elfogás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló közös jelentése szerint a panaszzossal szemben az Rtv. 29. § (1) bek. alapján igazoltatást, a Rtv 31. § (2) bek. alapján ruházatának átvizsgálását és az Rtv. 33. § (1) bek. b) pontja alapján elfogást alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazásának a helye a helyi Gyámhatóság hivatali helyisége. Az intézkedés során támadás és szökés megakadályozása végett [Rtv. 48. § b)-c) pont] bilincset használtak 2010. augusztus 25. napján 15 óra 15 perctől 15 óra 26 percig, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007 (XII.23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60.§ (4) bek. b) pontja alapján a kezek előre, illetve hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés vagy anyagi kár nem keletkezett. Az előállított hozzátartozója/ képviselője tájékoztatását nem kérte. A személyi szabadságot korlátozó intézkedés alkalmazásáról az értesítés az Rtv.33 § (1) b-d), f) pontja és a Szolgálati Szabályzat 42. § (2) bek., 45. § (1) bek., 46. § (2) bek. alapján megtörtént, és az előállításról a megkereső hatóságot is értesítették is.

A jelentés rövid esemény leírása szerint az intézkedő rendőrök a szolgálatirányító parancsnok utasítására jelentek meg a Gyámhatóság épületében, mivel az egyik gyámhatósági ügyintéző bejelentést tett, hogy a panaszzos és gyermeke megjelent a hatóságuknál, és szeretné elérni, hogy a jogerős gyámhatósági végzés megváltoztatásra kerüljön. Ezzel egyidejűleg tájékoztatta az intézkedő rendőröket a szolgálatirányító parancsnok, hogy a kiskorú lakóhelye szerint illetékes rendőrőrs megkeresést küldött a fenti két személlyel kapcsolatosan, melyben közölték, hogy a férfi ellen kiskorú elhelyezésének megváltoztatása vétségének elkövetése miatt elfogatóparancsot bocsátottak ki. A panaszzost az intézkedés során igazoltatták és nyilatkoztatták a kiskorú személyi adataira is, ezt követően közölték vele, hogy további intézkedések megtétel céljából előállítják a rendőrkapitányságra. A kiskorút ezzel egyidejűleg szintén beszállították a rendőrkapitányságra.

Az előállítás okáról és az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatót átadták a panaszzosnak. Az előállítás idejéről nem adtak ki igazolást, mert a panaszzost átadták a Bűnügyi Osztálynak.

11) A Parancsnoki vélemény és kivizsgálás elnevezésű 2010. augusztus 25-én kelt dokumentum rögzíti, hogy az alkalmazott igazoltatás, ruházat átvizsgálása jogszerű és szakszerű volt. A bilincs alkalmazása a támadás és a szökés megakadályozása érdekében jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedés arányos volt.

12) Szintén csatolták az előállított/elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító rendjéről szóló tájékoztatót, amelynek keltezése 2010. július 6-a, és ami nyilatkozatot

tartalmaz arra nézve, hogy a panaszos a tájékoztatást megértette. Az iratot a panaszos aláírásával látta el.

13) A jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztatás megtörténtéről kiállított nyilatkozatban a panaszos úgy nyilatkozott, hogy a jogorvoslati lehetőségére vonatkozó tájékoztatást megkapta, a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó tájékoztatást megkapta, hozzátartozója/képviselője tájékoztatását nem kérte. Panasszal kívánt élni a bilincs alkalmazása és módja miatt. Élelmezést nem kért, betegségben nem szenved, sérülése az intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült.

14) A 2010. augusztus 25-én szolgálatirányító parancsnoki feladatokat ellátó r. zászlós 2010. október 14-én kelt jelentésében előadta, hogy a kiskorú személy lakcíme szerint illetékes Rendőrőrs egyik munkatársa valamikor a nap folyamán értesítette, hogy tudomása van arról, hogy a helyi Gyámhivatalban tartózkodik egy személy, aki a panaszos. A tájékoztatás szerint hatóságuk a fenti személlyel szemben elfogatóparancsot adott ki kiskorú elhelyezésének megváltoztatása vétsége miatt, mert a gyermeket – akit a bíróság az anyjánál helyezett el – az anya engedélye nélkül elvitte. A zászlós elmondása szerint a kollegája az elfogatóparancs egy példányát is elküldte, de az elhelyezésről szóló bírósági határozatot nem küldték meg részükre. Ezt követően utasította a r. főtörzsőrmestert, hogy menjenek ki a Gyámhivatalhoz és a keresett személlyel szemben tegyék meg a szükséges intézkedést. A körzeti megbízottak a keresett személyt a rendőrkapitányságra előállították, aki a nap folyamán később átadtak a Bűnügyi Osztálynak, míg a vele lévő kiskorú leányt a GYIVI-be szállították.

15) Az előállítást foganatosító r. törzsőrmester 2010. október 14-én kelt jelentésében előadta, hogy a szolgálatirányító parancsnoktól azt az utasítást kapta társával, hogy menjenek el a helyi Gyámhivatal épületébe, mert ott egy a hivatalnál megjelent személy ellenőrzése vált szükségessé, aki ellen elfogatóparancsot bocsátottak ki. Egyidejűleg átadta a kiskorú személy lakóhelye szerinti rendőrőrs megkeresését, amelyben a panaszos személy ellenőrzését kérte a megkereső hatóság, mivel ellene elfogató parancsot bocsátottak ki bűncselekmény elkövetése miatt. 15 óra 2 perckor a két rendőr megjelent a gyámhatóságnál, ahol a gyámhivatali ügyintéző tájékoztatta őket arról, hogy ő tette a bejelentés, mert a panaszos a hatóságánál megjelent a kiskorú gyermekével és kérte az elhelyezés azonnali megváltoztatását. A hivatal helyiségében igazoltatták társával a panaszost, adatait a körözési nyilvántartásban is ellenőrizték és pontosításra kerültek a kiskorú személyi adatai is. Ezt követően közölték a panaszossal, hogy vele szemben a gyermek lakóhelye szerint illetékes Rendőrőrs 04020/477/2010.bü sz. alatt elfogatóparancsot adott ki. A panaszos a közlést megértette. Az előállítás során kényszerítő eszközt alkalmaztak, az erről szóló tájékoztatást a panaszos tudomásul vette, de sérelmezte, hogy miért a kislány előtt bilincselik meg és közölte, hogy emiatt panaszt kíván majd tenni. A r. törzsőrmester közölte a panaszossal, hogy ez a jogszerű eljárás. A bilincs alkalmazására csupán a beszállítás ideje alatt, 11 perc időtartamban került sor, a Rendőrkapitányságra érkezést követően rögtön levették a bilincset.

A panaszos az intézkedés során előadta, hogy a gyermeket azért hozta el az édesanyjától, mert ott bántalmazták, fenyegetik. Többször tett emiatt feljelentést, de a probléma nem oldódott meg. A gyermeket a további bántalmazások megelőzése céljából hozta el. Nem rendelkezik olyan határozattal, amelyben a gyermeket nála elhelyezték volna, de pontosan azt szeretné elérni, hogy a bíróság hozzon ilyen határozatot. A panaszos által bemutatott iratokból egyértelműen megállapítható volt, hogy a gyermek az anyjánál van elhelyezve, amely döntéssel a panaszos nem ért egyet.

A gyámhatóság nem állította ki a kívánt határozatot, de tájékoztatták a panaszost a szükséges eljárásról, amit ő tudomásul vett.

A beszállítást követően a tett intézkedést jelentették a parancsnoknak, aki értesítette a megkereső Rendőrőrsöt. Ezt követően tudomásukra jutott, hogy a kihallgatása is szükséges az előállítottaknak, ezért a bűnügyi szolgálat napi parancsnokát is értesítették.

A jogairól tájékoztatták, a tájékoztatókat átadták a panaszosnak.

Mivel még nem tudták azonnal kihallgatni, ezért a személyőrzést tőlük a 19 órakor érkező kollegák vették át. Az intézkedés alá vont személyt már ők adták át a Bűnügyi Osztály munkatársainak. A kislány GYIVI-be szállítására csak az esti órákban került sor, azt az éjszakai szolgálatot teljesítő kollegák hajtották végre.

16) A T. városi Rendőrkapitányság vezetője 2010. november 23-án kelt 11010/7071-2/2010/ált sz. válaszlevelében leírta, hogy a panaszossal szemben kibocsátott elfogatóparancsról szóló alakszerű határozattal nem rendelkeznek, mert azt a megkereső rendőrkapitányság nem küldte meg számukra.

A panaszos kihallgatását az Rtv. 33.§ (3) bekezdésében meghatározott időn belül, a Bűnügyi Osztály Helyszínelő és Készenléti Alosztály csoportvezetője – az aktuális folyamatban lévő ügyek figyelembevételével – a lehető legrövidebb időn belül hajtotta végre.

A panaszos előállításán és kihallgatásán kívül még nyilvántartásba vételt foganatosított a megkeresett rendőrkapitányság.

A körözési és információs rendszerből az ügygel kapcsolatban történt lekérdezések listáját nem áll módjukban rendelkezésre bocsátani, mert ilyen listát nem tudnak nyomtatni.

17) A Megyei Rendőrkapitányság vezetője 04020/125/2011 ált sz. 2011. január 11-én kelt válasziratában előadta, hogy 2010. augusztus 25-én a gyermek édesanyjának feljelentése alapján a B. városi Rendőrkapitányság 04020/477/2010.bü. számon nyomozást rendelt el a Büntetőtörvénykönyvről szóló 1979. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 194.§-ba ütköző kiskorú elhelyezésének megváltoztatása vétség bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt a panaszos ellen, aki a korábbi házasságából született gyermekkorú leányát a szülői felügyeleti jogokat gyakorló volt feleségének tudta és beleegyezése nélkül 2010. augusztus 25-én a volt felesége családi házából elvitte.

Tekintettel a fentiekre a B. városi Rendőrkapitányság M. települési Rendőrőrs a T.városi Rendőrkapitányságtól átiratban kérte a panaszos lakcímének folyamatos ellenőrzését, majd a körözési információs rendszer KTR (Körözési Tájékoztató Rendszer) részében körözést adtak ki. A körözésben a gyermek előállítását kérték eltűnt fiataalkorúként, illetve megtalálása esetén a rendőrkapitányság és édesanyjának értesítését.

A T.városi Rendőrkapitányság munkatársai a gyámhatóságon a gyermeket édesapjával együtt megtalálták, melyet követően a panaszost a rendőrkapitányságra jogszerűen előállították. A gyermeket az édesanyja megérkezéséig a N. Szociális Otthonban helyezték el.

A panaszos elfogását azonban álláspontja szerint tévesen az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) pontjába ütköztették, mivel ellene a B. városi Rendőrkapitányság M. települési Rendőrőrs nem bocsátott ki elfogatóparancsot. Vélelmezhető, hogy az érintett személyi szabadságának korlátozásáról készített jelentésben az intézkedés jogalapjául szolgáló törvényhely hibásan

került megjelölésre, ugyanis az elfogásra ténylegesen az „állapot bűncselekménynek” minősülő szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérés miatt [Rtv. 33. § (1) bekezdés a.) pont] került sor.

A panaszos előállításáról a M. települési Rendőrőrs értesült, ezért újabb átiratban az érintett gyanúsítottként való kihallgatását kérték a T. városi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályától.

Előadja továbbá, hogy a kislány körözését az ügy előadója úgy adta ki, hogy a körözés elrendeléséről a személy és tárgykörözésről szóló 2001. évi XVIII. törvény 3. § és 4. §-i alapján határozat nem készült. A mulasztás okát jelenleg a B. városi Rendőrkapitányság vezetője vizsgálja.

18) A m. települési r. őrnagy őrsparancsnok, 04020/125/2011 ált sz. 2011. január 7-én kelt jelentésében előadta, hogy feljelentés alapján 2010. augusztus 25-én a 04020/477/2010.bü. számú ügyben nyomozást rendeltek el a panaszos ellen a Btk. 194. §-ba ütköző és aszerint minősülő „Kiskorú elhelyezésének megváltoztatása” vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. A feljelentés alapján a panaszos megalapozottan gyanúsítható volt azzal, hogy 2010. augusztus 25-én 9 óra körüli időben a volt felesége tudta és engedélye nélkül a M. települési Gyámhivatal által hozott végzésben foglaltak ellenére a volt feleség K. települési házából, korábbi házasságukból született közös lányukat elvitte.

Tekintettel ezen körülményre 2010. augusztus 23-án a 04020/504988/2010. számú átiratban értesítették az ügyről a panaszos állandó bejelentett lakcíme alapján illetékes T. Városi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályvezetőjét, melyben azt kérték, hogy tegyen intézkedést a gyermek felkutatására és előállítására. A fentiekkel párhuzamosan körözését is elrendelték.

Az intézkedések során végzett adatgyűjtéskor olyan információ jutott tudomásukra, hogy a gyermek a tatabányai gyámhivatalban tartózkodik édesapjával, a panaszossal. Erről szóban értesítették a T. Városi Rendőrkapitányságot, akik rövid idő múlva távbeszélőn arról tájékoztatták a M. települési Rendőrőrsöt, hogy gyermek valóban a T. városi gyámhivatalban tartózkodik édesapjával együtt. Ezért a panaszost 2010. augusztus 25-én 15 óra 2 perckor szándékos bűncselekmény elkövetésén történt tettenérés miatt elfogták, majd a T. városi Rendőrkapitányságra előállították. Ennek végrehajtásáról a T. városi Rendőrkapitányság távbeszélőn, szóban értesítette M. települési Rendőrőrsöt. Ezt követően 2010. augusztus 25-én a 04020/477/2010.bü. számmal átiratot küldtek a T. Városi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály vezetőjének abból a célból, hogy intézkedjen az előállított panaszos gyanúsítottként történő kihallgatására. Az eljárás során a panaszos gyanúsítottként történő kihallgatása a büntetőjogi eljárás szabályai szerint megtörtént.

A nyomozás során 2010. augusztus 25-én a gyermek körözését rendelték el, egyben kérték az előállítását, hogy amennyiben megtalálják. Felkutatása eredményre vezetett, ezért körözést még ugyanazon a napon, 2010. augusztus 25-én azonnal visszavonták. A nyomozás során a panaszossal szemben nem került sor elfogatóparancs kibocsátására, és körözésének elrendelésére. A B. Városi Rendőrkapitányság Vezetőjének 04020/125-1/2011. ált. számú megkeresése alapján az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztály által küldött átirat egyértelműen alátámasztja, hogy a panaszossal szemben 2010. évben nem került sor körözés kiadására.

A M. Városi Rendőrőrsön lefolytatott nyomozás során keletkezett iratok között nem található olyan irat, amely arra vonatkozna, hogy a panaszossal szemben körözést rendeltek volna el. Előadja továbbá, hogy mai napon felvette a kapcsolatot a T. városi Rendőrkapitányság közrendvédelmi osztályvezetőjével, aki átnézte a panaszos személyes szabadságának korlátozásáról készült iratokat, mely alapján elmondta, hogy a panaszossal szemben fogatosított személyes szabadságot korlátozó intézkedésről 11010/506562/2010. id. számon jelentés készült. Ebben a jelentésben ugyan előadták, hogy a panaszos elfogására azért került sor, mert a M. települési Rendőrőrs olyan átiratot küldött meg részükre, amelyben az szerepel, hogy a panaszossal szemben elfogatóparancsot bocsátott ki. Elmondása szerint azonban az iratok között nem található olyan irat, amely arra utalna, hogy a panaszossal szemben elfogatóparancs kibocsátására, illetve körözés elrendelésére került volna sor. Elmondása szerint az intézkedő rendőrök feltehetően tévesen a gyermek 04020/477/2010. számon elrendelt körözési nyilvántartást, bizonylatot vették figyelembe.

Ezek alapján tévesen rögzítették a T. Városi Rendőrkapitányság által készült iratban, hogy a panaszost azért fogták el, mert a M. települési Rendőrőrs nevezett személy körözését rendelte volna el. A r. főhadnagy közölte, hogy amennyiben elrendelték volna a panaszos körözését, akkor a priorálás során kinyomtatott körözési bizonylat a keletkezett jelentéshez mellékelteként csatolva lenne.

Az őrsparancsnok szóbeli megkérésére a r. főhadnagy faxon megküldte a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről készült jelentést, valamint az azzal kapcsolatos iratokat, azonban azok között nem található a panaszos körözésének elrendelésére vonatkozó irat.

Tekintettel arra, hogy a panaszos által elkövetett bűncselekmény állapotcselekmény, így felkutatása szándékos bűncselekmény elkövetésén történő tettenérésnek minősül. A T. Városi Rendőrkapitányság helyesen eljárva a panaszossal szemben elfogást alkalmazott, azonban a személyes szabadságot korlátozó jelentés megírásakor az intézkedés jogszerűségére történő hivatkozáskor a Rtv. 33.§ (1) bek. a. pontja helyett a 33. §. (1) bek. b. pontja került feltüntetésre.

Előadja még, hogy a 04020/477/2010. bü. számú ügyben keletkezett iratokat 2010. december 15-én vádelőkészítési javaslattal a B. Városi Ügyészégnek küldték meg.

III.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (továbbiakban: Alkotmány) 55. § (1) bekezdésében foglalt személyes szabadsághoz való jogát, az 54. § (1) bekezdésében foglalt emberi méltósághoz való jogát és a 2. § (1) bekezdésben foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való jogát.

1) A Testületnek elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a sérelmezett események vizsgálatára a hatásköre kiterjed-e.

A panaszos panaszbeadványában az elfogást, az előállítását és az ennek során történt bilincs alkalmazását és annak módját kifogásolta, amelyre a Testület hatásköre az Rtv. 92. § (1) bekezdés, illetőleg a 13. §, 33. § és a 48. § b)-c) pontjai alapján megállapítható.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok alapján a Testület a továbbiakban vizsgálta a rendőri szolgálati fellépését és annak körülményeit, a panaszos elfogásának és előállításának jogszerűségét és indokoltságát, a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűségét és indokoltságát és arányosságát.

2) A rendőrök intézkedési kötelezettségét vizsgálta ezt követően a Testület.

A M. települési Rendőrőrs megkeresésében kérte a panaszos lakcímének ellenőrzését és a gyermek feltalálása esetén, a gyermek előállítását, mert a panaszos a gyermeket az édesanyja beleegyezése nélkül elvitte a bírói határozat ellenére.

A Körözési Információs Rendszerben rögzített eseményleírás szintén a gyermek előállítását kérte feltalálása esetén.

A rendőrség feladata a rendőri intézkedés megtörténtekor hatályban lévő Rtv. 1. § értelmében a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása. A rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása körében az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében – egyebek mellett - általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését.

A rendőrség feladatait tovább részletezi a 2. §, miszerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület továbbá utal a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-a szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése tovább részletezi a fenti szabályt, eszerint a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli, bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására.

Az eltűnt személyek felkutatásának és a rendkívüli halálesetek kivizsgálásának rendjéről szóló 23/1994. (X. 26.) BM rendelet (Továbbiakban: BM rendelet) 2. §-a akként rendelkezik, hogy az eltűnt személy felkutatásáról, valamint a rendkívüli haláleset kivizsgálásáról kérelemre vagy hivatalból a rendőrség gondoskodik. Eltűnt kiskorú megtalálása esetén a tartózkodási helyet megállapító rendőri szerv gondoskodik:

- a) a kiskorú törvényes képviselője, ennek hiányában más, cselekvőképes hozzátartozója, illetve a kiskorú nevelését, felügyeletét vagy gondozását ténylegesen ellátó személy értesítéséről,
- b) a kiskorú meghallgatásáról,
- c) a kiskorúnak az értesített személy részére - az előállítás helyén - történő átadásáról,
- d) indokolt esetben a kiskorúnak a legközelebbi gyermekvédelmi intézménybe szállításáról,

e) a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, gyermekotthonból vagy más gondozási helyről szökött kiskorú esetén a gyermekotthon, illetve a gondozási hely képviselőjének értesítéséről és a kiskorúnak a gyermekotthon, illetve a gondozási hely részére - az előállítás helyén - történő átadásáról.

A rendőri jelentések leszögeznek, hogy a panaszos kiskorú gyermekének eltűnéséről a M. települési Rendőrség megkeresése folytán, míg a gyermek feltehető tartózkodási helyéről a gyámhatósági ügyintéző bejelentése alapján szereztek tudomást és a bejelentés tartalmának ellenőrzése végett jelentek meg a gyámhatóság hivatali helyiségébe.

A fenti esemény kapcsán a Testület álláspontja szerint az Rtv. fent idézett 1. §-a, 2. §-a és 13. §-a, illetve a BM rendelet 2. §-a alapján fennállt a rendőrség intézkedési kötelezettsége az eltűnt személy felkutatása érdekében.

3) Ezt követően az elfogás és az előállítás módját, körülményeit, jogszerűségét és időtartamát vonta vizsgálata alá a Testület.

a) A panaszolt rendőri intézkedés napján az elfogásról készült jelentés szerint az intézkedésre (a panaszos elfogására és előállítására) az Rtv. 33. § (1) bekezdésének b) pontja alapján került sor. („A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, aki ellen elfogatóparancsot, nemzetközi elfogatóparancsot, illetve európai elfogatóparancsot adtak ki.”)

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szintén ezt az okot jelöli meg az intézkedés alapjául.

Az ügyeletes tiszt 2010. október 14-én készült jelentésében a fentiek mellett még azt is megemlíti, hogy az elfogatóparancs egy példányát is megkapta a megkereső hatóságtól.

Az előállítást fogatosító rendőr jelentésében megerősíti a fentieket, azonban előadja, hogy az előállítás fogatosítása előtt ellenőrizte a körözési nyilvántartásban az adatokat és végül a körözési adatok és az elfogatóparancs alapján intézkedett a panaszossal szemben.

A Testület megkeresésére adott rendőri válaszból azonban kitűnt, hogy elfogatóparancs nem állt a M. települési Rendőrkapitányság rendelkezésére, mivel azt a megkereső hatóság nem küldte meg.

A 2011. január 7-én kelt őrsparancsnoki jelentés, és a megyei rendőrkapitány 2011. január 11-én kelt válaszevele, azonban az intézkedés alapjául az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját jelöli meg („A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.”) tekintettel arra, hogy a panaszos ellen állapotbűncselekmény miatt tettek feljelentést és a korábbi jelentésekben foglaltakat elírásnak tulajdonítja.

A Testület jelen esetben a rendőrök korábbi jelentéseit és az abban foglalt okokat vonta vizsgálata alá tekintettel egyrészt arra a tényre, hogy mind az intézkedés napján (2010. augusztus 25-én), mind az októberben készült jelentések az intézkedés alapjaként a megkereső rendőrség által a panaszos ellen kiadott elfogatóparancsot jelölték meg az elfogás és az előállítás okaként. Másrészt figyelemmel a Testület korábbi azon egységes gyakorlatára, hogy az olyan ügyekben, hogy ahol az intézkedés jogalapját a különböző időben készült jelentések eltérően jelölték meg, ott az intézkedéshez időben közelebb álló jelentésben írtakat fogadta el és vizsgálta, míg az utólagos jelentésekben az intézkedés jogszerűségét megalapozó

más okokat nem. Sőt a M. települési őrsparancsnok és a megyei rendőrkapitány átiratukban maguk is elismerték, hogy az előállításra elfogatóparancs hiányában került sor.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint, tekintettel arra, hogy a rendőrök az elfogást és az előállítást a panaszossal szemben valótlán indok alapján fogatosították, hiszen elfogatóparancs kiállítására nem került sor a rendőrségi iratok tanúsága szerint, a rendőri eljárást e tekintetben jogszerűtlennek minősítette. (Mindannak megjegyzése mellett, hogy a kiskorú elhelyezésének megváltoztatása valóban állapot-bűncselekmény, így a tettenérés miatti elfogás és előállítás jogszerűnek tekinthető, amennyiben az intézkedést végig a tettenérésre tekintettel fogatosítják és a tettel szemben is ezt közlik, illetőleg a kiadott igazolásokon is ezt tüntetik fel intézkedési alapként.)

A Testület a fentiek alapján a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét állapította meg az elfogásával és az előállításával kapcsolatosan.

b) Az előállítás hosszával kapcsolatosan a panaszos előadta, hogy 15 óra 2 perckor vitték be a kapitányságra, de csak fél nyolc körül hallgatták meg és végül csak fél kilenc körül engedték el.

A M. települési Rendőrőrs a gyanúsítottkénti kihallgatásáról szóló megkeresést 15 óra 16 perckor faxolta el a T. Városi Rendőrkapitányságra.

Az előállításról szóló igazolásból kitűnik, hogy a panaszos előállítása 15 óra 2 perctől 20 óra 45 percig tartott, a kihallgatási jegyzőkönyvben pedig a kihallgatás kezdőidőpontjaként 19 óra 36 perc került feltüntetésre.

Az előállítás fogatosító r. főörzsőrmester jelentésében előadta, hogy az előállítást követően a szolgálatirányító parancsnok értesítette a megkereső rendőrőrst és mivel nem volt lehetőség a panaszos korábbi átadására a bűnügyi osztálynak, ezért csak 19 óra körül vették át tőle a személyőrzést a bűnügyi osztály munkatársai.

A Testület úgy ítéli meg, hogy a panaszos előállításának hosszú ideig való fenntartása akkor is aránytalan, ha annak oka egy idő után a nyomozati cselekmények lefolytatása volt.

A Testület utal a korábbi állásfoglalásaiban kifejtett álláspontra, azaz arra, hogy megítélése szerint a szükségtelenül hosszú fogvatartással okozott alapjogsértés nem menthető ki a rendőrség leterheltségére való hivatkozással, ahogy azt a 2009. július 4-i eseményekkel kapcsolatos egyes panaszok tárgyában hozott országos rendőr-főkapitányi határozatok teszik. Az országos rendőrfőkapitány 105/705-8/2009.RP. határozata szerint például „nem várható el” a rendőrségtől, „hogy a hirtelen és váratlan mértékben megnövekedett ügyszám miatt az ügyintézési határidő a normától ne térjen el”. Ez az érvelés szembemegy a főkapitány saját korábbi, 29000-105/375-12/2009. RP. számú határozatával, amelyben osztotta a Testület 304/2009. (X. 14.) számú állásfoglalásában kifejtetteket, miszerint a rendőrségi kapacitás, feladatelosztás, esetleges (pillanatnyi, átmeneti vagy tartós) létszáhiány nem vehető az alapjogsérelem mérlegelése kapcsán figyelembe. A Testület az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a panaszos alapjog-korlátozásának jogszerűségét vizsgálja, annak kapcsán tesz megállapításokat, és alapjogsértés észlelése esetén nem lehet figyelemmel arra, hogy ez milyen szerv, személy, esetlegesen kimenthető („fel nem róható”) magatartására vezethető vissza. Az országos rendőrfőkapitány hivatkozott, a Testület álláspontját elfogadó határozatában kifejezetten rögzíti, hogy a „rendőrségen belül kialakított feladat- és hatásköri rendszer, továbbá esetleges szervezési hiányosságok hátrányos következményeit nem

viselheti” az érintett állampolgár, és hogy az „állampolgárok jogos igénye, hogy ésszerű határidőn belül a Rendőrség a törvényben előírt kötelezettségét teljesítse”.

A Testület újfent utal arra, hogy a súlyos korlátozást jelentő előállítás esetében fokozottan igaz ez a megállapítás, és egyúttal hivatkozik a Legfelsőbb Bíróság BH1990. 153. számú közzétett döntésére, amelyben a Legfelsőbb Bíróság nem fogadta el felrőhatóságot kizáró okként az alperes államigazgatási szerv munkaszervezési nehézségeit, és kifejtette: „az alapvető állampolgári jogosultságokat korlátozó államigazgatási intézkedések során az ügyintéző szervezetnek különös figyelemmel, a lehető legkisebb hátrány okozásával kell eljárni.”

Mindezekre tekintettel a Testület álláspontja szerint a szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig tartó, mintegy hat órás előállítás súlyosan sértette a panaszos személyi szabadsághoz való jogát, különösen úgy, hogy vele szemben közel négy és fél órán keresztül semmilyen rendőrségi cselekményt nem végeztek.

4) A rendőri szolgálati fellépéssel kapcsolatosan az alábbiakat állapította meg a Testület.

A panaszos a panaszbeadványában kifogásolta, hogy a gyámhivatalban megjelenő rendőrök nem közölték a nevüket, és az azonosítójukat, majd megbilincseltek és arra hivatkoztak, hogy ellene és a lánya ellen nemzetközi körözés van kiadva. Azt mondták, hogy az elfogatóparancs miatt kell megbilincselni.

A rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket az Rtv. 20. §-a tartalmazza. A szabályozásnak az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint pedig a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni. Ugyancsak köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

A Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi a szolgálati fellépés módját. A 4. § (1) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel, tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr továbbá az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek az elemi szintű formai elemei hiányoznak, akkor sérül ez az alapjog.

Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentésben az alakiságok megtartására vonatkozóan adat nem található, abban csupán az szerepel, hogy a panaszost igazoltatták, nyilatkoztatták, ezt követően közölték vele, hogy további intézkedések megtétele végett előállítják a rendőrkapitányságra.

Az előállítást foganatosító r. főtörzsőrmester jelentésében szintén nem tér ki az alakiságokra részletesen, csupán az előállítást és a további érintő részletes tájékoztatás megtörténtét rögzíti, illetve, hogy közölte a panaszossal, hogy ellene elfogatóparancsot adott ki a B. Városi Rendőrkapitányság M. települési Rendőrsége és ezért további intézkedés végett előállítják.

A Testület – az iratok hiányosságai és ellentmondásai miatt – nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a szolgálati fellépés köszönésre és azonosításra vonatkozó előírásainak megtartásáról.

A rendőri jelentések ugyanakkor egyértelműen rögzítik és etekintetben a panaszos előadásával is egybevág, hogy az intézkedő rendőr ugyan megjelölte az intézkedése okát, azonban tekintettel arra, hogy maga az előállítás sem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, a Testület az előállítás indokairól adott tájékoztatást is jogszerűtlennek minősítette.

A Testület a bizonyítékok egybevetése alapján tekintettel a fentiekre megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét a rendőri fellépés módja kapcsán.

5) A bilincsalkalmazás arányosságának és jogszerűségének vizsgálata során a Testület az alábbi megállapításokra jutott.

a) A panaszos beadványában kifogásolta, hogy vele szemben bilincset alkalmaztak, illetőleg a bilincs felhelyezésére a kiskorú gyermeke előtt került sor, noha ő nem szegült ellen. Előadása szerint a rendőrök azt állították, hogy a bilincsre azért van szükség, mert ellenük nemzetközi elfogatóparancsot adtak ki.

Az intézkedést foganatosító r. főtörzsőrmester egyezően adta elő a panaszossal a történeteket etekintetben, hogy valóban a gyermek előtt helyezték fel a bilincset a panaszosra. A bilincs alkalmazását megelőzően ennek szükségességéről már előre tájékoztatta a panaszost, aki ezt tudomásul vette, csak azt sérelmezte, hogy a gyermek előtt kerül erre sor. A bilincs használatára csak a kapitányságra beszállítás ideje alatt került sor, az épületben aztán levették a panaszosról azt.

A kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés a bilincshasználat okaként a támadás [Rtv. 48.§ b) pont] és a szökés [Rtv. 48.§ c) pont] megakadályozását jelölte meg.

Az Rtv. IV. fejezetében, a rendőrség működésének általános elvei között kerül rögzítésre az arányosság követelménye (15. §) és a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös elveiről szóló rendelkezés (16. §). Az Rtv. 15. §-a értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-a pedig kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén és az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között szintén kihangsúlyozza az arányosság követelményének betartását. A kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon előzze meg: a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólítás, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve figyelmeztetés, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 48. §-a a bilincs alkalmazásának szabályait akként rendezi, hogy a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására, vagy ellenszegülésének megtörésére.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a továbbrészletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának eseteit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget.

Jelen esetben egyetlen jelentés sem tartalmaz arra vonatkozóan adatot, hogy a panaszos ellenállt volna a rendőri intézkedésnek vagy szökni próbált volna.

Az intézkedő rendőr jelentésében részletesen leírja a bilincselést megelőző eseménysort, amelyből kitűnik, hogy a panaszos nem szegült ellen a rendőri intézkedésnek, a bilincsalkalmazására vonatkozó tájékoztatást is tudomásul vette, csupán a gyermeke előtti használatát sérelmezte. A jelentés egyáltalán nem tartalmaz arra vonatkozóan adatot, hogy a panaszos szökni próbált volna, vagy olyan magatartást tanúsított, ami megalapozta volna a bilincs alkalmazásának szükségességét, különösen úgy, hogy a testi kényszer, mint enyhébb kényszerítőeszköz alkalmazását kihagyva rögtön egy súlyosabb kényszerítő eszközt alkalmazzanak a panaszossal szemben. A jelentésekből is az tükröződik, hogy a panaszos végig együttműködően viselkedett, nem szegült ellen, a részére adott tájékoztatásokat tudomásul vette, azokkal nem vitatkozott, (ráadásul a panaszos hatósági helyiségben tartózkodott, ahova önként, maga ment be), ezért a Testület a rendőri jelentésekkel szemben a panaszos előadását fogadta el.

Mindezek alapján a Testület a bilincs alkalmazását indokolatlannak és jogszerűtlennek találta, mivel a Testület álláspontja szerint a jelen esetben nem álltak fenn a bilincs alkalmazásának feltételei.

A fentiek alapján a Testület megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét a bilincs alkalmazása kapcsán.

b) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy a bilincselésre a gyermeke előtt került sor.

Az intézkedő r. főörzsőrmester jelentésében előadta, hogy tájékoztatta a panaszost arról, hogy a panaszos erre vonatkozó véleménye ellenére ez a jogszerű eljárás, amit a panaszos tudomásul vett.

A parancsnoki kivizsgálás a kényszerítő eszköz alkalmazását jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak találta.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdésének második mondata előírja, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Jelen esetben a Testület elfogadta a panaszos álláspontját, azt, hogy megalázónak érezte a gyermeke jelenlétében történő megbilincselését, különös tekintettel arra, hogy a Testület fentebb kifejtett álláspontja szerint magára a bilincselésre is jogszerűtlenül került sor.

A Testület továbbá azt is megállapította, hogy a kiskorú gyermek jelenlétében történő intézkedéssel sérült a panaszosnak a magán- és családi élet tiszteletben tartásához fűződő alapvető joga, amit az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 2. §, 8. Cikk 1. pontja deklarál.

Megjegyzzi a Testület, hogy amennyiben a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű lett volna, akkor is ilyen esetben a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetett volna megfelelőbb módja, például azzal, ha a panaszosra a hivatali helységen kívül – pl. a lépcsőházban – teszik rá a bilincset.

Az intézkedő rendőrök fellépése a Testület álláspontja szerint sértette a panaszosnak az emberi méltósághoz való alapvető jogát.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy az előállítás kapcsán súlyos mértékben sérült a viszont panaszos a tisztességes eljáráshoz és a személyi szabadsághoz való joga, a bilincs alkalmazásának a kapcsán sérült az emberi méltósághoz való joga, ezért a Testület az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2011. március 16.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag

testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET